

Č á s t 2.

Č E T B A A Č T E N Á Ř S K É Z Á J M Y

o d r. 1 9 4 6 d o r. 1 9 5 0

SIMANDL, Vladimír: Rozhlas a kniha pro mládež. - In:
Štěpnice, roč. 1, 1946/47, srpen - září 1946, s.173

Statistické údaje o vysílání literárních pořadů
rozhlasem v únoru a dubnu 1946.

HLŮVSKÝ, Řehoř: Konejme výzkum dětské literatury.
1: Štěpnice, roč. 1, 1946/47, srpen-září 1946, s.181.

Cíl průzkumu:

zjistit náplň dětské četby.

Metodika: dotazníkové šetření - dotazníky vyplňovali

rodiče dětí.

Vzorek:

47 žáků 1.třídy obecné školy chlapecké v Kolíně.

Výsledek:

Jen 14 čtenářů nemělo doma jinou knížku než "Kožíškova
poupata", ostatní děti vlastnily od 2 do 18 knížek. Nejoblíbenější knížky:

Karafiát: Broučci,

Hroch: Dvanáct na jedné šňůrce,

Hrdlička: Malíčková dobrodružství

Sekora: Ferda mravenec

a další.

Více než jednou knihou jsou v tomto seznamu zastoupeni
autorové Kožíšek (3) a J. Zeman (2)

Zhodnocení:

Článek může posloužit jako informace, jejíž validitu
jak nelze - vzhledem k nedostatku bližších údajů - posoudit

-p-/= /:Čtenář a kniha. - In: Veřejné mínění,
roč. 1, 1946/47, č.4, s.11.

-a-/= /Soud nad Rodokapsem.- In: Veřejné mí-
nění, roč.1, 1946/47, č.6, s.9.

BARVÍNEK, V.K.: Knihy a alkohol. - In: Veřejné mínění, roč.1,
1946/47, č.9, s.10

-p-/= /: Čtenáři a posluchači. - In: Veřejné
mínění, roč.1, 1946/47, č.9, s.12.

-ap-/= /:Kolik máte doma knih? - In: Veřejné
mínění, roč.1, 1946/47, č.10. s.17.

BARVÍNEK, V.K.: Spisovatelé a jejich čtenáři.- In: Veřejné
mínění, roč.1, 1946/47, č.10, s.24.

FREY, Jaroslav: Co čtou čtenáři pražských pojízdných knihoven. - In: Čtenář, roč. 1950, č.9, str. 241-243.

I. Cíl: srovnáním statistických ukazatelů z 2 předměstí za 1. období (leden- červen 1949), zkušební s 2. obdobím (září 1949- červen 1950) dokázat změny v čtenářském výběru pod vlivem stíckých závazků pracovníků pojízdných knihoven.

III. Metodika: Článek se opírá o statistiku čtenářských výpůjček podle činnosti pražských pojízdných knihoven (bibliobusů) na dvou předměstích.

V. Zjištěné výsledky

1. (zkušební) období:

Lit. věd. socialismu 0,9%

Beletrie:

angloamerická 14%
sovětská 12% (4.997)
česká a sloven. 57% (22.985)

2. období

1,6% z celkového počtu výp.

11% (8.864) výpůjček
22% (16.765)
57% (43.384)

1. K. Čapek 1.320 výp.
2. J. Morávek
3. A. Jirásek
4. K. Poláček
5. K. V. Rais
6. I. Olbracht
7. M. Pujmanová
8. M. Majerová

1. A. Jirásek 1.735
2. K. Poláček 1.324
3. J. Morávek 1.215
4. M. Majerová 1.174
5. I. Olbracht 1.130
6. K. Čapek 1.129
7. M. Pujmanová 1.098
8. K. V. Rais 1.001

Nejčtenější autoři li. věd. socialismu:

1. Stalin 413 výp. (Otázky leninismu 112, Dějiny VKSb 109, O Leninovi 69)
2. Gottwald 214 (zvl. Deset let 125)
3.-5. Lenin, Marx, Engels (bez bližších údajů)

Nejčtenější knihy (za obě období):

1. Pujmanová: Lidé na křižovatce 694 výp.
2. Fadějev: Mladá garda 594
3. Majerová: Siréna 523
4. Pujmanová: Hra s ohněm 522
5. Stepanov: Port-Artur 515
6. Olbracht: Anna Proletářka 507
7. Polevoj: Příběh opravdového člověka 501
8. Pavlenko: Štěstí 481
9. Čakovskij: Bylo to v Leningradě 416
10. Majerová: Nejkrásnější svět 396
11. Gorkij: Matka 391
12. Jirásek: Temno 352

VI. Zhodnocení:

Článek, jak je z celé rešerše patrné, není výzkumem četby. Opírá se však o statistické údaje velké knihovny, a to z doby, z níž jsou knihovnické statistiky velmi vzácné. Především jde však také o zajímavý doklad po stránce ideologické, v němž se projevuje velmi výrazně voluntarismus a velmi svévolné zacházení s fakty: příznačné je po této stránce zdůvodnění změn v čtenářském výběru, které se nevysvětlují růstem knihovního fondu (tato příčina je naprosto očividná zejména u srovnání výpůjček jednotlivých autorů) a jeho pohybem (např. angloamerická lit., u níž pokles nastal vyřazováním), nýbrž uzavřením socialistického závazku knihovníků.

SKÁLA, Vladimír: Jak čte gottwaldovská mládež.- In: Čtenář, roč.1950, č.6, str.144-147.

- I. Cíl: poskytnout informaci o práci knihovny Domovů mládeže v Gottwaldově.
- III. Metodika: opírá se o statistiku výpůjček v knihovně Domovů mládeže.
- IV. Vzorek: 4.000 zapsaných čtenářů, průměrný roční počet výpůjček 30.000.
- V. Zjištěné výsledky:

Nejčtenější knihy za rok 1949:

1. Polevoj: Příběh opravdového člověka	240 x
2. Bek: Za námi Moskva.....	159
3. Bírjukov: Čajka	150
4. Fast: Konec stopy	134
5. Fučík: Reportáž psaná na oprátce	130
6. Fadějev: Mladá garda	96

V lednu 1950 byly podle článku nejvíce žádány tyto obory:

"marxistická" lit.	162
"socialistická"?	848
krásná	546
dobrodružná	462
naučná	402
poezie	67
cizojazyčná, převážně ruská	30

V lednu 1950 byly nejvíce čteny (bližší číselné údaje neuvedeny): Olbracht: Anna Proletářka, Polevoj: My, sovětské lidi, Fast: Konec stopy.

V únoru byly nejčtenější: Polevoj: Příběh opravdového člověka, Fučík: Reportáž psaná na oprátce, Polevoj: My, sovětské lidi.

Zhodnocení:

Článek je jedním z mála dochovaných (protože publikovaných svědectví o statistice výpůjček, Je ovšem otázka, do jaké míry z nich můžeme vycházet, a to zvláště tehdy, když údaje nejsou doloženy číselně. Kromě toho a kromě přirozených důsledků složení knihovního fondu můžeme předpokládat i netaktní ovlivňování ze strany knihovníka a vychovatelů (podezřelá je např. okolnost, že mezi nejčtenějšími knihami není jediný titul dobrodružné četby.